

Glasilo Društva Novo mesto
Izhaja četrtletno – 15. februarja, 15. maja,
15. septembra in 15. decembra
Odgovorni urednik: Marjan Ivan Moškon
Lektorica: Nina Štampohar
Letna naročnina 5 evrov,
člani dobivajo IZZIV brezplačno
Priprava za tisk: GRAFIKA TOMI
Tisk: TISKARSTVO OPARA

izziv

Koliko nas je?

Seveda sprašujem po številu članov našega društva, saj se skoraj ne spomnim, da bi o tem kdaj resno razpravljali ali sklepali, pa bi bilo potrebno in koristno.

Po seznamu iz minulega leta šteje društvo 199 članov, od teh jih je v Ljubljani 37. V Novem mestu nas je torej 101, od teh je kar 97 odstotkov upokojenih. V društvu je mladih le za vzorec, imamo pa srečo, da nas vodi mlajši Novomeščan. Ne zdi se mi nič narobe, če v društvu delujejo starejši. S svojimi izkušnjami in predvsem z odnosom do mesta, ne zaradi napredovanja v službi ali oblasti, so prav ti najkakovostnejši izvajalci dobrih in prihodnosti, torej mladim in ustvarjalnim, namenjenih programov. Oblikovanje zamisli in odgovor na vprašanje, kakšno naj bo naše mesto v

Društvo
Novo mesto

prihodnje, pa brez zamisli in pobud mladih ni možno oziroma ni pametno. Zato mislim, da je med našimi prvimi nalogami ugotavljanje, v kakšnem Novem mestu hočemo živeti tako mladi kot starejši Novomeščani, in kako naj se mesto razvija, da bo v večji meri kot doslej pritegovalo ustvarjalne ljudi. Ne bi bilo dobro, da se zanašamo samo na svoje zamisli, bolje bi bilo smerem razvoja mesta slediti s pomočjo raziskav novomeškega akademskega kroga, s širitvijo skupin za načrtovanje pa tudi z včlanjevanjem mlajših Novomeščanov v naše društvo, v katerem bodo lahko predstavljali javnosti svoje lastne poglede, predloge in zamisli.

Nadalj. na nasl. strani

Nadalj. na 3. strani

Novo mesto, 15. februarja 2011

Leto X., številka 1

Novo mesto je nedvomno najbolj prepoznavno po izjemnem položaju starega mestnega jedra na okljuku Krke. Občinski prostorski načrt, ki ga je svet mestne občine sprejel decembra 2009, je prvovrstni izziv občinskim velmožem, naj ga kar najbolj odgovorno uresničujejo (posnetek je iz Urbanističnega načrta Novega mesta, ki ga je pripravilo podjetje Acer)

KAJ SE DOGAJA V MESTNEM PROSTORU

Tretji razvojni osi pri nas dobro kaže

Čeprav se zdi, da je po jesenskih lokalnih volitvah vse zaspalo tudi na področju urejanja mestnega prostora, pa ta vtis nekoliko vara. Prihaja namreč čas, ko bo kopico postopkov v zvezi s podrobnimi občinskimi prostorskimi načrti (na julijski seji občinskega sveta v prejšnji sestavi jih je bilo v obravnavi kar šest, v izdelavi pa jih je še več), treba zaključiti in tudi udejanjiti.

Vse skupaj pa je kmalu po volitvah preglasila novica, da bo Slovenija leta 2013 gostila evropsko prvenstvo v košarki in da lahko to dejstvo izkoristimo kot priložnost, da v Novem mestu končno pridemo do spodobne športne dvorane, saj zdaj premoremo le nekoliko večje telovadnice na prometno neprimernih krajih. Tej novici je sledilo prerekanje in kupčkanje političnih elit o umestitvi takšne dvorane, medtem ko glasu stroke in športnikov skorajda ni bilo slišati – kot

da ne bi imeli nikakršnih prostorskih dokumentov ali strategije športa. To verjetno veliko pove o stanju duha v mestu in o razmerju sil pri pomembnejših odločitvah. Tu bi vsekakor morali imeti pred očmi dolgoročne koristi mesta ter kako naj bo takšen objekt čim bolj v korist vsakodnevnim športnim potrebam mesta in okolice, ki dvorane z več kot 5000 sedeži v vsakdanjem življenju dejansko ne potrebuje. Ker pa denarni viri še niso znani, se še vedno lahko zgodi, da si bodo prireditelji preprosto izbrali kako drugo mesto, kjer že imajo dvorano, ki bi zadoščala pogojem za izvedbo evropskega prvenstva. Delo se torej šele začinja.

Ta čas dobro kaže 3. razvojni osi na odseku od avtocestnega priključka pri Novem mestu do razcepa Maline na belokranjski strani, saj je uredba o državnem prostorskem načrtu že v zaključnih stopnjah pripra-

ve. Potek ceste, ki je načrtovan kot štiripasovna hitra cesta, na tem odseku vključuje približno 2300 metrov dolg tunel pod Gorjanci z uvozi v bližini Vinje vasi na podgorski strani ter v bližini vasi Maline na belokranjski strani. Uredba poleg hitre ceste, ki bo potekala vzhodno od Novega mesta in se bo navezo-

vala na avtocestni priključek pri Mačkovcu, obsega tudi zahodno obvozno cesto. Ta se bo navezovala na zahodni avtocestni priključek, prečkala Krko pri Grobljah in se priključila hitri cesti med Poganci in Črmošnjicami. S takšno potezo bi Novo mesto postalo eno naj-

SPREMENJENE RAZMERE?

Morda, ne smejo pa biti odločilne!

Kot nekdanjega (tudi dolgoletnega) predsednika me je presenetil zapisnik seje upravnega odbora društva z 12. januarja letos, v katerem je bilo kot eno izmed vodil za delo v prihodnje navedeno: »Društvo naj kljub krizi dela naprej, pa čeprav v manjšem obsegu.« Ni mi namreč jasno, kako, kdaj in – zlasti – zakaj naj bi bilo društvo v krizi in kaj naj bi pomenilo »delo v manjšem obsegu«. Društvo smo ustanovili leta 1993 z

jasnim namenom in edinim ciljem, da kot meščani, ki imamo Novo mesto radi (in nam ne pomeni le kraj prebivanja), po svojih močeh prispevamo k izboljševanju življenjskih razmer v mestu, in zato opozarjamo vse in vsakogar, ki s svojim ravnanjem, zlasti pa odločanjem, ne spoštuje koristi in želja meščanov ter mesta. Ali kot je na ustanovitvenem zboru poudaril eden od navzočih, »postanemo naj slaba vest tistih, ki ra-

vnajo ali celo odloča o njih«. Vsa leta od tedaj smo izpolnjevali zastavljeni cilj, res da ne vedno na enak način, ker so se razmere, še posebej pa ravnanje občinskih organov, spreminjale, vendar do danes ni prišlo ustanoviteljem društva niti članom, ki so se nam pridružili pozneje, nikoli na misel, da bi temeljno usmeritev in s tem tudi namen kakor koli spreminjali ali od njega celo odstopali.

Nadalj. na nasl. strani

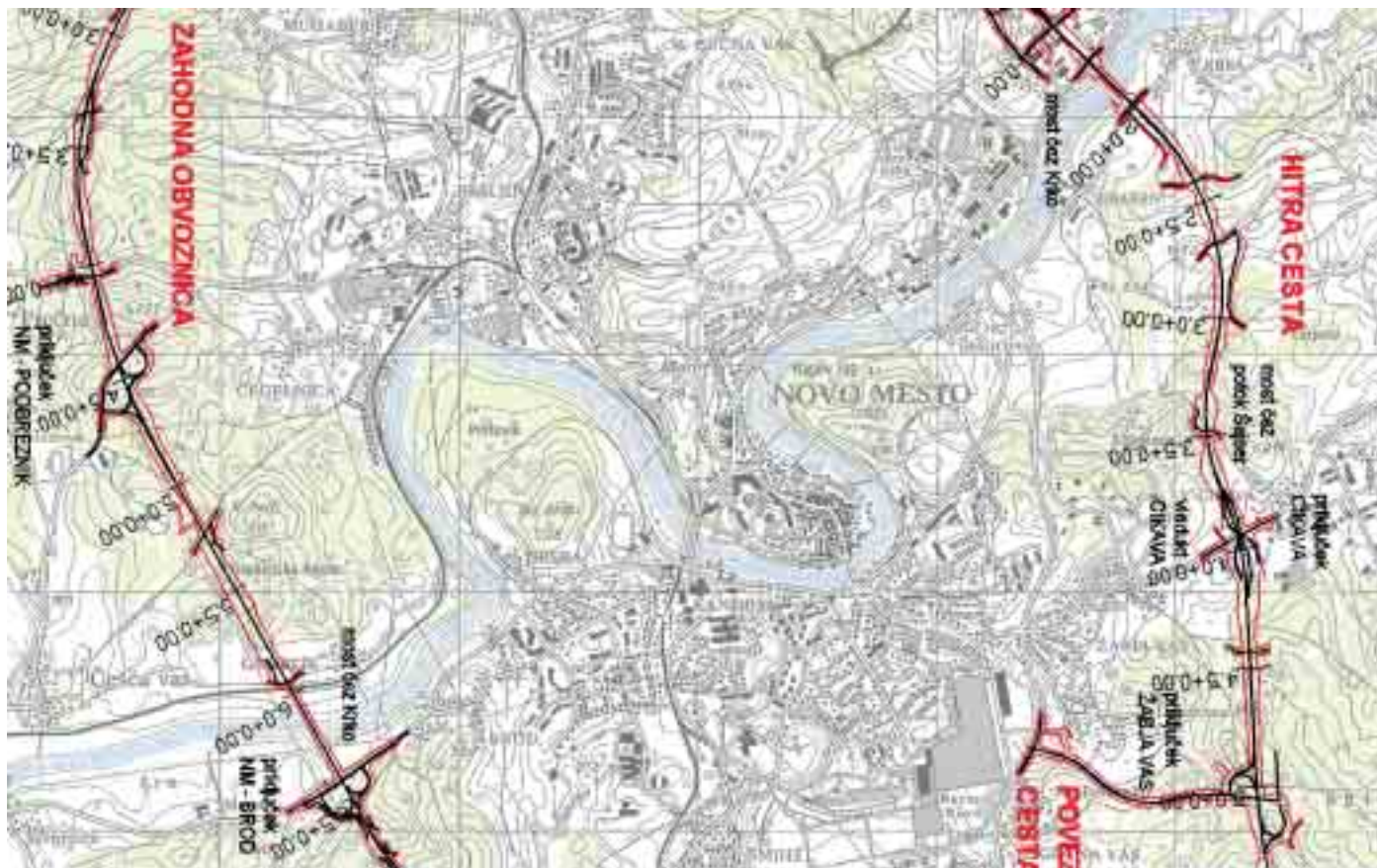
Tretji razvojni...

Nadaljevanje s 1. str.

pomembnejših prometnih vozlišč v državi med osjo Ljubljana–Zagreb ter novo osjo proti jugu v smerni Bele krajine, Kvarnerja in Dalmacije. Sočasno bi z obema obodnima cestama lahko razbremenili nekatere preobremenjene mestne ceste. Zdi se, da lahko dober tempo razvoja dogodkov na državni ravni v zvezi s 3. razvojno osjo pri Novem mestu zaustavita le še hujša gospodarska kriza ter morebitna huda nespretnost lokalne politike.

Med strateškimi odločitvami mesta je ključnega pomena tudi njegova ustrezna oskrba z električno energijo, ki sedaj šepa, saj lahko v primeru okvar pride do večjih »mrkov« celih mestnih predelov. Da bi se temu lahko izognili, je treba postaviti še dodaten 2 x 110 kV daljnovod med glavnima transformatorskima postajama v Bršljinu in Gotni vasi, ki bi potekal po severnem in vzhodnem obodu mesta. Trasa je že nekaj časa usklajena, zataknilo pa se je pri izvedbi, ker civilna pobuda zahteva nekajkrat dražjo podzemsko izvedbo, na katero pa naložbenik ne pristane. Jeklenih stebrov in žic daljnovodov res nihče ne gleda rad, predvsem pa ne nad svojo glavo; vendar pa vemo, da če dandanes zmanjka elektrike, življenje popolnoma zastane. Zadeva se vleče že kar nekaj let, zato upamo, da se bodo po potrditvi na seji občinskega sveta stvari vendarle premaknile z mrtve točke.

Poleg zgoraj naštetih velikih tem novomeškega prostorskega načrtovanja bi veljalo omeniti še na videz

Z gradnjo 3. razvojne osi bi mesto pridobilo hitro cesto na vzhodu, obvoznico na zahodu in dva nova mosta preko Krke. Na delu načrta sta vidna priključka na hitro cesto Cikava in Žabja vas ter priključka Podbreznik in Brod na zahodno obvoznico, priključki Kamence in Brezje v zgornjem delu ter Košenice v spodnjem delu zahodne obvoznice pa so izven roba te risbe (iz Državnega prostorskega načrta za cesto od avtoceste A2 do priključka Maline).

nepomemben podrobni občinski prostorski načrt za območje gradu Grm. Tu ne gre za velike gospodarske koristi, je pa to eden prvih tovrstnih dokumentov, ki skuša ozdraviti posledice napačnih prostorskih odločitev v preteklosti ter mestu in meščanom vrniti vsaj del nekdanjih kakovosti edinega gradu v mestu ter njegove okolice na vrhu enega izmed sedmih novomeških gričev. Po skoraj petnajstih letih od prvih pobud Društva Novo mesto je ta prostorski papir končno sprejet. Grad je sicer v lasti države, kar pa ne pomeni, da se v njem ne bi dalo najti prostora za različne prireditve

za meščane in druge obiskovalce, ki bi lahko uživali tudi v sprehodih po parkovnih površinah okoli gradu, če bi jih razširili še v smeri

proti kapeli Božjega groba. Če hočemo, da mesto ohranja dušo in da predstavlja kaj več kot le proizvodno-stanovanjsko-potro-

šniški skupek stavb, mora imeti tudi vsebine, ki se jih ne da meriti v tonah ali kilometrih.

MITJA SIMIČ

Spremenjene razmere?

Nadaljevanje s 1. str.

Razmišljam, da je morda prišlo pri posameznikih do dvoma o uspešnosti društva, ker je ostalo pri zadnjih lokalnih volitvah brez svojega predstavnika v občinskem svetu MO Novo mesto. To dejstvo pa ne dokazuje ničesar drugega, kot to, da vodstvo (zlasti upravni odbor, v katerem sem tudi jaz) ni vodilo predvo-

ilne kampanje, kot se spodobi. Ker pa niti predvolilna kampanja niti članstvo v občinskem svetu nista prednostni dejavnosti našega društva, te okoliščine ni mogoče šteti za krizo, o kateri piše uvodoma omenjeni zapisnik.

V našem mestu je prišlo v zadnjem času do vrste dogodkov, ki pomenijo dobro za vse, ki tu živimo (ustanovitev gledališča, splav na Krki, nova Šmiheljska cesta, začetek urejanja Ljubljanske ceste kot vpadnice, ureditev Šmarješke ceste, izboljšanje organizacije osnovnih zdravstvenih uslug ...), po drugi strani pa občina ne ukrepa niti glede videza lastnega županstva (pročelje hiše ob Rotovžu razpada) niti glede obnove in oživitve splotja Narodnega doma (kljub neposrednemu ogrožanju uporabnikov ceste po zadnjih snežnih težavah in klub dvakrat ponavljanim predvolilnim obljubam v letih 2006 in 2010), da o odpadajočih delih razpadajočega pročelja nekdanjega hotela Kandija (Windischer) sploh ne govorim. Vse te primere naštevam le zato, da pokažem, da »dela« za društvo ne bo zmanjka-

lo, in ne razumem nakazovanja na delo »v manjšem obsegu«. Naloga društva ni le kritiziranje nemarnosti občine v takih slabih primerih, ampak tudi dajanje ustvarjalnih predlogov za morda še boljše ali lepše rešitve v primerih dobrega ravnanja. Društvo je vedno izrabljalo svoje visoko izobražene člane in njihovo znanje za kakovostne predloge ali kritiko.

Vse to pa je treba nenehno naslavljanje na naslove, kjer domujeta odločanje in izvajanje odločitev, ker samo ugotavljanje težav in nepravilnosti v okviru našega društva brez posredovanja na pristojna mesta nima nobenega učinka. Če želimo, da bo društvo spet bolj poznano javnosti in s tem tudi bodočim volilcem, pa mora vsa svoja stališča sporočiti vsem obstoječim medijem – omejevanje samo na tisk ali samo na splet ni pametno.

Naj končam z vedro mislijo, da je prišlo na seji 12. januarja samo do trenutnega nerazporedenja ali »splega dne« (kot bi rekli športniki) in da med člani upravnega odbora ni malodušja.

ANTON ŠKERLJ

Okoli gradu Grm naj bi bilo več urejenih parkovnih površin in manj asfalta.

Koliko nas je?

Nadaljevanje s 1. str.

Ustvarjalni mladi ljudje imajo veliko delovnih in družinskih obveznosti ter iz teh razlogov težko in neradi prevzemajo naloge in pobude v civilni družbi. V sodelovanju z obstoječo sestavo članstva bi bilo njihovo delo v Društvu Novo mesto v marsičem olajšano in razbremenjeno, saj bi pravne, denarne in pisarniške zadeve, ki spremljajo ustvarjalnost, lahko v večji meri kot do zdaj opravili starejši. Imamo IZZIV, ki bi lahko služil za javno predstavitev njihovih pogledov na razvoj mesta. Prirejamo pogovorne večere, razvijamo sodelovanje z drugimi društvi, posebno z Dolenjsko akademsko pobudo in Društvom za razvijanje prostovoljnega dela, lahko bi razvijali zadeve, za katere je na voljo denar iz proračunov in skladov Evropske unije.

Društvo Novo mesto naj pri oblikovanju načrta svojega dela v prihodnje upošteva potrebo po ustreznejši sestavi članstva. S prilagojenimi in za mlade privlačnimi prizadevanji naj išče poti do mladih, tako do tistih, ki se šolajo, kot do vseh drugih. Razvija naj program Zgodovina za prihodnost, v katerem so številne drobne, za mlajše sprejemljive prilagoditve, ki jih je možno uresničevati v družinskih krogih, šolskih krožkih in na prireditvah ljubiteljske kulture. Lahko bi se vključevali v gibanje Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine ali celo v turistične predstavitve države.

V našem delu naj bo čim manj zapletenega, velikega ali usodnega in tem več sodobnosti, prijaznosti in naklonjenosti ustvarjalnosti Novomeščanov.

JOŽA MIKLIČ

Društvo Novo mesto niti ne gradi, niti ne ruši, saj za kaj takega nima ne denarja ne moči, lahko pa opozarja, če drugi tega ne počno po zdravi pameti.

Študija umestitve mestne večnamenske dvorane v športno-rekreacijskem parku Portoval iz leta 2003 (dvorana in pokrite tribune v zgornjem delu slike nad stadionom) – iz gradiva na novinarski konferenci 28. januarja 2011

Večnamenska dvorana bo v Portovalu

Mestni svet je odločil: Mestna večnamenska dvorana bo stala v Portovalu

Kot podlaga za odločitev je služila strokovna presoja štirih načelno možnih umestitev dvorane v mestni prostor: Bajnof, Češča vas, Drgančevje in Portoval. Namestitve so bile obravnavane z vidikov: oddaljenosti od gosteje poseljenih območij Novega mesta, dostopnosti peš in/ali z javnim prevozom, zagotovljenega zadostnega števila parkirnih mest, stanja javne podstati, prostorske možnosti umestitve dvorane velikosti 70 x 100 metrov za vsaj 6000 gledalcev. Pregledana so bila tudi določila občinskih prostorskih dokumentov, kje omogočajo tovrstno gradnjo in pospešeno pripravo načrtov, če želimo v Novem mestu leta 2013 spremljati del evropskega prvenstva v košarki.

Ugotovitve strokovne presoje

Namestitev na Bajnofu je utesnjena med šolskimi splotji in hlevom za govedo, ki ne omogoča postavitve zgradbe predvidene velikosti. Od mestnega jedra je oddaljena 3,6 km, peš dostop iz gosto poseljenih urbanih delov mesta je nič, parkiranje ni zagotovljeno, ne ustreza podobi Novega mesta.

Prilagoditev velodroma v Češči vasi večnamenskosti zahteva razstavljive tribune, kar bistveno zmanjšuje pri-

lagodljivost objekta večnamenski rabi, ni možno zagotoviti predvidenega števila sedežev, velikost 70 x 100 metrov ni zagotovljena, potrebnih parkirnih mest ni, od mestnega jedra je oddaljena 3,6 km, ni gospodarno podirati velodroma in na tem kraju zgraditi novo poslopje.

V Drgančevju sta možni dve umestitvi: ena znotraj predvidenega univerzitetnega kampusa na južnem delu Drgančevske hoste v skladu z zazidalno rešitvijo za kampus in druga v dolgoročno predvidenem športnem parku na severnem robu Drgančevske hoste proti Ločni. Prometna navezanost je dobra, peš dostopnost tudi, od mestnega jedra je oddaljenost od 1,2 do 1,5 km. Za drugo možno lokacijo ni še nikakršne prostorske dokumentacije, razen opredelitve v občinskem prostorskem načrtu. Lokacija znotraj kampusa pa je v sprejetem občinskem lokacijskem načrtu opredeljena za potrebe kampusa in prostorsko določena z velikostjo 52 x 48 metrov z dopustnim odstopanjem 20 odstotkov. Komunalna oprema in parkiranje nista zagotovljena, kakor tudi ne spremljajoča ponudba, kot so gostinski in trgovski poslovni prostori ter podobno. Zgradba velikosti 70 x 100 metrov na tem mestu ni možna.

V športno-rekreacijskem parku Portoval je predvidena umestitev večnamenske dvorane v poglobljenem naravnem amfiteatru zahodno od stadiona. Tla dvorane bi bila v višini nogometnega igrišča. Njena umestitev na tem mestu bo le delno vplivala na poglede na Portoval, hkrati pa bo pročelje proti mestu pomembna orientacijska točka, saj bo dobro vidna iz smeri Bršljina in Šmihelskega mostu. Njena edina pomanjkljivost, ugotavljajo v strokovni presoji, je zmogljivost obstoječega cestnega omrežja, sicer pa je ugoden dostop z avtobusi in tudi z železnico. Zelo ugodna je peš dostopnost, saj je v 15 minutah peš dostopna za 10 000 prebivalcev mesta. Za parkiranje je že sedaj v bližini zgrajenih 1200 parkirnih mest, nadaljnjih 500 pa bo z gradnjo parkirnih hiš v zdravstvenem kompleksu in na Novem trgu 6.

Ob gradnji trgovsko zabavišnega središča Tuš je bila narejena vsa komunalna, energetska in telekomunikacijska podstata; priključki so možni na razdalji od 50 do 100 metrov. V nadaljevanju bo treba dopolniti oziroma spremeniti Odlok o ureditvenem načrtu za športno-rekreacijski park Portoval, izvesti javni arhitekturni natečaj, odkupiti še nekaj

zemljišč, pripraviti načrte in pridobiti gradbeno dovoljenje v začetku leta 2012.

Zaključki presoje

Za umestitev mestne večnamenske dvorane je za izvedbo v danih pogojih kot najugodnejši ovrednoten Portoval. Ker mora biti dvorana večnamenska, poleg športnih tudi za kulturne in zabavne prireditve, je neposredna bližina mesta in s tem povezava z njim bistvenega pomena, ugotavljajo v gradivu. In še, da je promet kot njena slabost tako tudi njena prednost.

Lokacija v Češči vasi je slabša, vendar od ostalih dveh edina še sprejemljiva. Postavitev dvorane v Drgančevju je poleg premajhne dvorane neprimerna zaradi bistveno večjih vložkov v tako kratkem času. Predvidena lokacija dvorane na Bajnofu je popolnoma neprimerna.

Za zaključek

Živimo razpeti med željami in možnostmi. Človek je upal, da bo tako velika javna naložba le spodbudila začetek gradnje univerzitetnega kampusa. V danih razmerah to očitno še ni mogoče.

Dobro, ko bo dvorana zgrajena, bo mesto z njo živelo. Kdaj bo zaživel kampus?

IVAN HROVATIČ

V Dolenjskem muzeju hranijo polovico vseh v Sloveniji izkopanih železnodobnih vedric – bogati novomeški dediščini zanesljivo ne namenjamo dovolj poudarka (Foto: Dol. muzej)

SREČANJE Z LJUBLJANSKIMI NOVOMEŠČANI

Še vedno zvesti

Člani našega društva, ki živijo v Ljubljani, se že ves čas obstoja društva zelo zavzeto zanimajo za vse, kar se dogaja v Novem mestu. V minulih letih so pripravili redne izlete v Novo mesto in okolico. Posamezni člani iz mesta smo se jim pridruževali in pomagali pri izvedbi njihovih izletov. Imeli pa so tudi ponovno letna srečanja v Ljubljani (običajno v gostilni Šestica). Tudi na ta srečanja smo prihajali posamezni člani upravnega odbora.

Letos so se srečali 12. januarja. Iz Novega mesta sem se pripeljal le jaz (kar je bila najskromnejša udeležba iz sedeža društva do zdaj). Žal je bil predsednik obremenjen z drugimi obveznostmi. Druženje je bilo kot vedno živahno. Po kratkem opisu

razmer v mestu in društvu, ki sem jim ga podal, je bilo kar nekaj vprašanj, ki so zadevala največ staro mestno jedro, videz, obnove in spremembe, kar je bilo seveda razumljivo, saj je večina prisotnih nekoč živela tu. Srečanje s pravimi nekdanjimi meščani mi je bilo v veliko zadovoljstvo, čeprav jim nisem mogel povedati kaj več o napredku mesta, ki z izjemo uspešnih podjetij kar nekako tava in išče samega sebe. Na žalost pa sem moral zaznati tudi dejstvo, da se število naših prijateljev in članov v Ljubljani manjša. Čas res neusmiljeno teče ...

Ob zapisu teh mojih misli in občutkov pa ne morem mimo dejavnosti neurnega gospoda Bogdana Osolnika, ki je spiritus agens ljubljanske celice našega društva. Njemu se moramo namreč zahvaliti tudi iz vodstva društva, ker nam je vselej sporočal vrsto zamisli in predlogov z izrecnim pristavkom, naj jih sporočimo naprej kot predloge društva. To smo tudi redno počenjali in nešteto krat uspevali. Tudi ob minulem srečanju so na njegovo pobudo in predlog vsi navzoči soglasno potrdili svojo pripadnost društvu. Za tak odnos do društva naj ponovim svojo zahvalo s srečanja in obljubo, da jih bo upravni odbor redno obveščal o dejavnostih društva in da bodo redno prejeli IZZIV.

ANTON ŠKERLJ

PRILAGAJANJE MUZEJEV OBISKOVALCEM

Kako povečati obisk v muzeju

Umetniški dosežki posameznikom prinašajo zadovoljstvo, zato po njih povprašujejo. Frey in Pommerhne razvrščata povpraševalce po muzejskih storitvah v več skupin s posebnimi zanimanji.

Pomembna skupina je prebivalstvo nasploh, kamor spadajo tudi šolarji. Cilja te skupine sta užitek in povečanje osebnega ugleda, omejitve pa so stroški in čas. Muzeji bodo to skupino pritegnili z okrepljenim oglaševanjem v širšem, mednarodnem okolju, z bombastičnimi razstavami, zbranimi informacijami o posameznih muzejskih zbirkah, spominkih in podobnih ukrepih.

Skupini s posebnim zanimanjem pripadajo ljubitelji umetnosti, muzejski klubi, donatorji s častnim položajem in drugi posamezniki s posebnim nagnjenjem do muzejske dejavnosti. Njihov osnovni cilj je pridobivanje ugleda, zato mora muzej poskrbeti za njihovo sodelovanje pri upravljanju, pogoste stike z upravo in s kustosi, posebne pravice, nesmrtnost zaradi darovanja, brezplačna obvestila in vse drugo, da je zanje muzej kraj za druženje koristno druženje.

Poklicni umetnostni zgodovinarji so naslednja za muzej zanimiva skupina povpraševalcev, zlasti so pomembni za muzejske razstave z zgodovinsko vrednostjo. To so specializirane razstave ali zbirke, za katere ni nujno, da so odprte tudi za javnost. Skupina politikov, birokratov in predstavnikov lokalnih skupnosti je običajno naklonjena konservativni muzejski politiki, to pa zato, da ne bi prišlo do škandalov. Dobro je, če muzej tej skupini omogoča nadziranje porabe vložkov, ker se skupina na vsebino muzejske ponudbe slabo spozna.

Za muzej so pomembne še številne druge skupine,

v katere se vključujejo mednarodne muzejske skupnosti, direktorji drugih muzejev, znanstveniki, raziskovalci, starejši ljudje in podobne skupine prebivalstva, ki delujejo predvsem v zaščito zanimanj prihodnjih rodov.

Po mnenju obeh avtorjev oblikujejo muzejsko ponudbo samostojno muzejske uprave po svoji presoji. Njihovo izhodišče so visoka merila »umetniške odličnosti«, ki jih postavljajo sami ali pa upoštevajo zahteve poklicnih muzealcev oziroma muzejskih skupnosti. Po teh merilih mora biti razstava celovita, da so zastopani vsi zgodovinski slogi, ali specializirana, če zajame vse umetniške ali zgodovinske izdelke iz opusa posameznika, tudi nekakovostne, pomembne za zgodovinarje in nezanimive za ljudi.

Ponudbe muzejev v javni lasti omejujejo proračunska sredstva, medtem ko muzeji v zasebni lasti že do 70 odstotkov vložkov zagotovijo na trgu z vključno nakupi muzejskih predmetov in prodajo predmetov iz muzejskih zalog. Prav zaradi uveljavljanja poslovnega znanja in metod trženja se tudi muzeji v javni lasti usmerjajo v prirejanje znanstvenih, umetniških in zgodovinskih razstav, ki bi pritegnile širše občinstvo. Povečujejo storitve, ki zagotavljajo kataloge z umetnostno-zgodovinsko vrednostjo. Muzejskim trgovinam se pridružujejo muzejske kavarne in restavracije.

Muzejsko poslovanje povečuje svoj tržni značaj, zato mora razreševati tudi povsem ekonomske probleme kot na primer vrednotenje predmetov v hrambi po tržni ceni. Prodaje iz muzejskih zbirk so vedno bolj dobrodošle, saj sicer predmeti v muzejskih depojih nikomur ne koristijo. Primerno oblikovanje cen tako za odkup del kot za prodajo iz zaloge mora biti v interesu uprave, saj bo uspeh pripisan njim ali muzejskim krogom. Isto velja za potujoče razstave, ki jim muzejske uprave v javnih muzejih niso naklonjene, ker po njihovi oceni ne prispevajo k umetniški odličnosti muzeja. V javnih muzejih zato ni prizadevanj, da bi se pripravile resnično poljudne razstave, ki bi pritegnile široke množice. Namesto tega javni muzeji prirejajo didaktično siromašne razstave z nepojasnenim zgodovinskim ozadjem in družbenim pomenom. Letakov zanje ni ali pa so vsebinsko slabi, povezava razstavljenega s povprečnim vedenjem ljudi je slabo, obisk muzeja pa zato ni prijeten.

Avtorja menita, da bodo javni muzeji izboljšali razmere, potem ko bo uveden sistem vavčerjev in ko bodo javne podpore pogojevane s kakovostjo razstav ter številom obiskovalcev. K izboljšavam bi lahko mnogo več pripomogli tudi darovalci in podporniki, če bi določili še dopustni način predstavitev.

JOŽA MIKLIČ

TEGA POGLEDA NI VEČ – Včeraj naj bi za ves promet zaprli Koštialovo ulico, s katere je pogled na mesto lani še uokvirjal drevored košatih lip. Lipe so jeseni podrli, ulico pa bodo prenavljali do konca junija (Foto: M. Moškon)

Naslovnik:

izziv

Sodelujte v IZZIVU

IZZIV bo lahko kritično obravnaval pereče zadeve tudi z vašo pomočjo, če boste v njem sodelovali s svojimi pogledi, mnenji, predlogi in opozorili. Na željo vas bomo podpisali s kratico ali z izmišljenim imenom, vendar morate uredništvu sporočiti pravo ime, naslov in po možnosti tudi telefon. V uredništvu jamčimo, da bo vaša istovetnost za vse druge ostala tajna. Prispevke pošljite na naslov: za IZZIV, Cankarjeva 37, Novo mesto ali po elektronski pošti

izziv.nm@gmail.com

Zelo dobrodošle so tudi fotografije s podatki, kje in kdaj so bile posnete.